

Mikro-Kentselcilik Üzerine Bir Mikro-Manifesto: Mikro Düşün!

MİKRO DÜŞÜN, KENTTE, OTORİTELERİN BÜYÜK ÖLÇEKLİ PROJELER ÜRETEREK ARTIK ALANLAR YARATMASININ KARŞISINDA KÜÇÜK ÖLÇEKLİ DÜŞÜNMENİN POTANSİYELLERİNİ ORTAYA KOYAN BİR MANİFESTODUR

Elif Ensari Sucuoğlu

ÜSTTE Mikro Düşün İskele

Prototipin Kordon'a yerleştirilmesi

SAĞ ÜSTTE Kordon'da prototipin kullanımı

Genç İzmir'liler prototipi kullanırken

SAĞ ALTTA Olası büyüme senaryosu

iyofis Mimarlık'tan Elif Ensari ve Can Sucuoğlu, UDB'den Gudjon Thor Erlendsson ve İzmir Ekonomi Üniversitesi'nden Ertunç Hünkâr tarafından, İstanbul Tasarım Bienali kapsamında tasarlanıp, İzmir Ekonomi Üniversitesi ve İzmir Ticaret Odası Sponsorluğunda üretilen proje, bir 2014 yılının Eylül ayı boyunca İzmir Pasaport sahilinde İzmirli'lerin kullanımına sunuldu.

Sekiz adet 2m x 2m büyüklüğünde modüller yüzer iskelelerden oluşan uygulamanın hedefi, zaten kamuya ait olan ancak birçok sahil kentinde çok şeritli otopanlar ve özel işletmeler tarafından ele geçirilen kıyı şeridinde, kamusal bir açık alan yaratmaktır.

Türkiye ve benzer şekilde gelişmekte olan birçok ülkede, planlama ve tasarım kararlarının büyük bir kısmı seçim kampanyalarının bir parçası olarak, büyük ölçekli politik projeler dâhilinde veriliyor. Bu gibi büyük ölçekli projeler, özellikle yüksek oy potansiyeline sahip kentlerin göbeğinde tasarlanmak için çok büyük kalan, devasa artık mekânlar yaratıyor. Biz, bunun tam tersi olan mikro-ölçekte düşünmenin, bu alanlar için avantaj yaratacağını düşünüyoruz ve karar mercilerine yerel ve küçük ölçekte düşünmenin potansiyellerini göstermek istedik.

Sahil şeridini takip eden otoyollar, Türkiye'de çok yaygın bir planlama stratejisinin ürünü. Bu planlama stratejisinin sonucu olarak artık her Türk şehrinin su ile ilişkisi, neredeyse tamamen aynı. Bu tipik kesit, deniz seviyesinden yaklaşık 1.5m yüksekliğinde bir parapet

oluşturuyor ve herhangi bir varyasyon olmadan, Türkiye'nin sahilleri boyunca tekrar ediyor. Yarattığı fiziksel durum ise suya bir adımla kolayca erişimi engellerken, denizle olan fiziksel ilişkiyi tekdüzeleştiriyor.

Görselde, bu tipik kesitin göz alabildiğince uzandığını ve yarattığı etkiyi görebilirsiniz.

Projemizde, bu kesiti çeşitlendirmek için, İzmir Ekonomi Öğrencileri ile bir atölye çalışması yaptık. Önce sahile gittik ve var olan mevcut kullanımları gözlemleyerek, onlardan bu kullanımları destekleyecek ve suyla bir ilişki kurmayı sağlayacak kesitler çalışmalarını istedik. Ortaya çıkan sonuçları da değerlendirerek, 2m x 2m boyutlarında, düzlemsel ahşap parçalar ile balıkçı dükkanlarından kolayca temin edilebilecek halat ve benzeri malzemeler kullanarak imal edilebilecek yüzden fazla yüzer modül tasarladık. Amacımız, bu modülleri herkesin kendi imkanları ile üretebileceği basitlikte tasarlamaktır. Bunun için, modüllerin parçalarını, CNC kesiciye gönderilmek üzere çizimler haline getiren parametrik bir model ürettik. Aynı modelde, standardize ettiğimiz ve her modüle uyacak şekilde adapte olan birleşim detayları tasarladık. Ve İzmir'de sergilenmek üzere 8 adet modül seçerek, bunları İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin ahşap atölyesinde, 4-5 kişilik bir grup olarak imal ettik. Bu modüller, istenilen şekilde bir araya getirilebilecek şekilde ve kentlinin kendi inisiyatifi ile dilediği yerde ve büyüklükte bir kamusal alan oluşturarak sahil şeridini geri kazanmasına imkân verecek bir senaryo göz önünde bulundurularak tasarlandı.

Pasaport sahiline yerleştirdiğimiz sekiz modülden oluşan yüzer iskelemiz, suda bulunduğu ay boyunca İzmirli'lerin çok ilgisini çekti ve yoğun şekilde kullanıldı. Ardından iskeleler toplanarak, 4'ü Tasarım Bienali'nde sergilenmek üzere İstanbul'a getirildi ve Rum Okulu'ndaki sergi mekânında sergilendi, diğer 4 iskele ise İzmir Ekonomi Üniversitesi Balçova kampüsünde kent mobilyası olarak kullanıldı.

İstanbul'da, yanlılıkla kendi haline bırakılmış ve dolayısıyla bir ölçüde çeşitlilik gösteren sahil şeridi kesitleri görmek mümkün. Bebek'te tekne kızakları veya Salacak'ta yığılmış kayalar benzer örnekler olarak gösterilebilir. Kentli, bu alanları pek çok ilginç biçimde kullanıyor. Güneşlenmek, öğle yemeği yemek, bir arkadaşla çay ve bira içmek, sıcak yaz günlerinde serinlemek gibi çok çeşitli kullanımlar görüyoruz.

Biz bir sonraki adımda, bu iskeleleri öncelikle kendi şehrimiz İstanbul'da olmak üzere farklı sahil kentlerinde uygulamak istedik. Örneğin Bienal süresince bir sergi salonunda durmak yerine, Karaköy veya farklı bir sahilde suya yerleştirilebilirlerdi. Ancak her seferinde proje bürokratik engellere takıldı, izin almak ne yazık ki mümkün olmadı. İzmir'de daha uzun soluklu bir uygulama gerçekleştirmeye niyetlendiğimizde de benzer engellerle karşılaştık. Yine de projemizin, mikro-ölçekte ve yerel düşünerek, hızlı, ucuz ve hafif uygulamalarla kentsel politikalar arasında kaybolan alanda yaratılabilecek mekânlara iyi bir örnek teşkil ettiğini düşünüyoruz. Ancak karşılaştığımız engeller, geçici uygulamalar ile aşılabiliyor. Think Micro projemiz, liman işletmesine

tekne olarak yapılan bir başvuru ile gerçekleştirilebilirdi. Bu gibi uygulamaların kentliye, kentsel mekân üzerinde söz sahibi olabileceğini, hatta olması gerektiğini hatırlatmak açısından önemli ve gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Projemiz, ulusal ve uluslararası medyada oldukça büyük ilgi ile karşılandı. The Guardian gazetesinin UN Habitat ile birlikte düzenlediği "Cities Challenge" etkinliğinde ikinci olduk. Proje The Atlantic Dergisi'nin "City Lab" bölümünde, Fast Company'nin, A10 Dergisi'nin, DesignBoom'un, Monocle'in ve birçok yerli ve yabancı yayının haberlerinde yer aldı. Kentsel kamusal alanlar konusunda dünyaca tanınan, Project for Public Spaces, projeyi web sitelerinde, en iyi kamusal alanlar kategorisinde arşivledi (<https://www.pps.org/places/lqc/think-micro/>).

Bürokratik ve kalıplaşmış düşünsel engellerimizi aşarsak kentlerimizi tüm potansiyelleriyle kullanmamız ve Türkiye'ye özgün durumları dünya literatürüne geçecek işler ile iyileştirmemiz, geliştirmemiz mümkün.

Fotoğraflar: Gudjon Thor Erlendsson, Ertunç Hünkar ve Elif Ensari

Proje Ekibi Elif Ensari: İyiofis'in ortağı, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde kentsel mekânda yürünebilirlik üzerine doktora yapıyor ve bir seneliğine Lizbon'da araştırma yapmakta.

Can Sucuoğlu: İyiofis'in ortağı, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak temel tasarım stüdyosu derslerine giriyor, kentsel mekânda sayısal veriye dayalı analiz ve tasarımlar üzerinde çalışıyor.

Gudjon Thor Erlendsson: İzlanda doğumlu Erlendsson, Londra'da kurucu ortağı olduğu AADB bünyesinde mimari tasarım yapıyor.

Ertunç Hünkar: İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak temel tasarım stüdyosu derslerine giriyor ve bilgisayar destekli üretim konusunda çalışıyor.

Proje Asistanları: Ayca Terzioğlu Mehmet Sadık Aksu, Gözde Damla Turan, Buket Öztürk, Gamze Şahin Bengisu Özpircinçi. □

Elif Ensari Sucuoğlu, Y.Mimar

